

Sotakorvaukset ja niiden kuljetukset 1944-1952

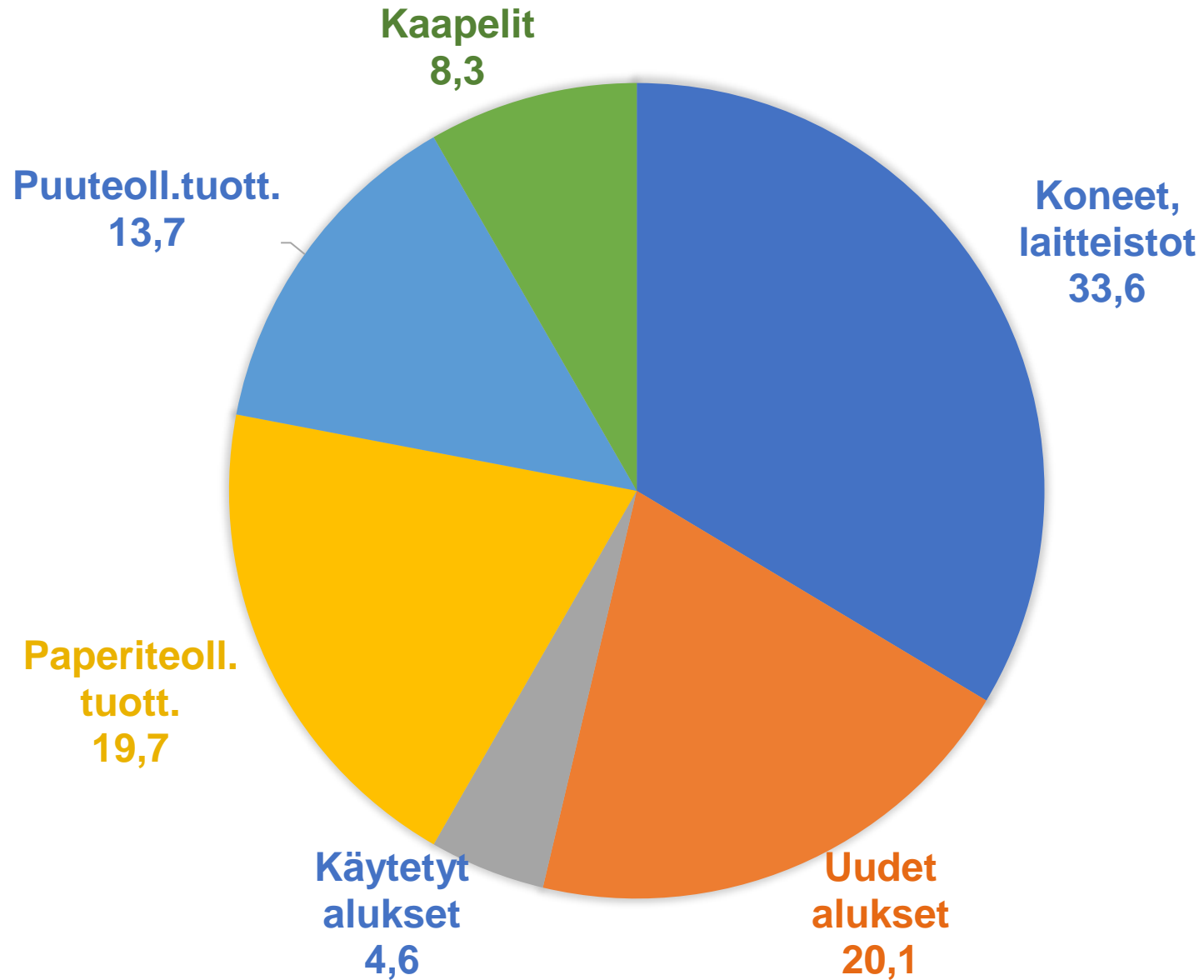
Veikko Vaikkinen

Sotakorvaustuotteet tavararyhmittäin MUS\$/1938
Sopimus* 7.12.1944: 1 ozAu (=31,1 g) = 35 \$US

Tavararyhmä	M\$US/1938	%
Koneet, laitteet, tehdaskoneistot	100,9	33,6
Uudet alukset	60,2	20,1
Käytetyt alukset*	13,9	4,6
Paperiteollisuuden tuotteet	59,0	19,7
Puuteollisuuden tuotteet	41,0	13,7
Kaapelituotteet	25,0	8,3
Yhteensä	300,0	100,0

Ulkom. lainaa (USA, Ruotsi, Brasilia) ja setelirahoitusta

Tuoteryhmät %

Venäläisiä kiinnostivat enemmän heidän haluamansa maksimaaliset tavaramäärät kuin papereilla sovitut rahasummat.

Keinoina olivat mm.

- Tavaroiden hintojen määrittely riippumatta siitä, mitkä niiden tuotantokustannukset Suomessa olivat (esim. kaapeleiden valm. kust. olivat 3,5 Mrd mk, ven. hyväksymä arvo 1,4 Mrd mk).
- Suuret varaosamäärät samaan hintaan
- Sortimentin ja määrien vaihtamiset
- Uhkasakot
- Uhkailu ja täydellinen neuvotteluhaluttomuus
- Kohtuuttomilla laatuvaatimuksilla kiristämiset

Suomen lipun alta luovutetut laivat

- Jäänmurtajat, höyry 2
 - Rahtialukset, höyry 33
 - Matkustaja-alukset , höyry 21
 - Hinaajat, höyry 25
 - Rahtialukset, moottori 6
 - Säiliöalukset, moottori 1
 - Säiliöproomu 1
 - Matkustaja-alus, moottori 1
 - Lisäksi 1 800 t:n kuivatelakka ja 14 proomua
- Tonniston ”**lähestuho**”, 90 alusta

Olemassa olevia kauppalaivoja ei alun perin mainittu välirauhansopimuksessa, joten ne tulivat järkyttävänä yllätyksenä.

Eräitä muita tavararyhmiä

- PT-4 kapearaidevetureita 686 (maailman suurin yhtenäinen veturisarja)
- Kapearaidetavaravaunuja 6 185
- Paperia 127 671 t
- Kartonkia 60 035 t
- Selluloosaa 328 678 t
- Sahatavaraa 1 105 797 t
- Puutaloja 400 000 m³
- Puuhioketta 109 821 t
- Vaneria 105 000 t
- Kirkasta kuparikaapelia 34 375 t
- Voimajohtokaapelia 2 600 km

Tavaralajeja oli
214

Venäläiset vaativat erittäin hyvää, jopa kohtuuttoman hyvää laatua. Myös sellaisia tavaroita, joita ei voitu täällä valmistaa.

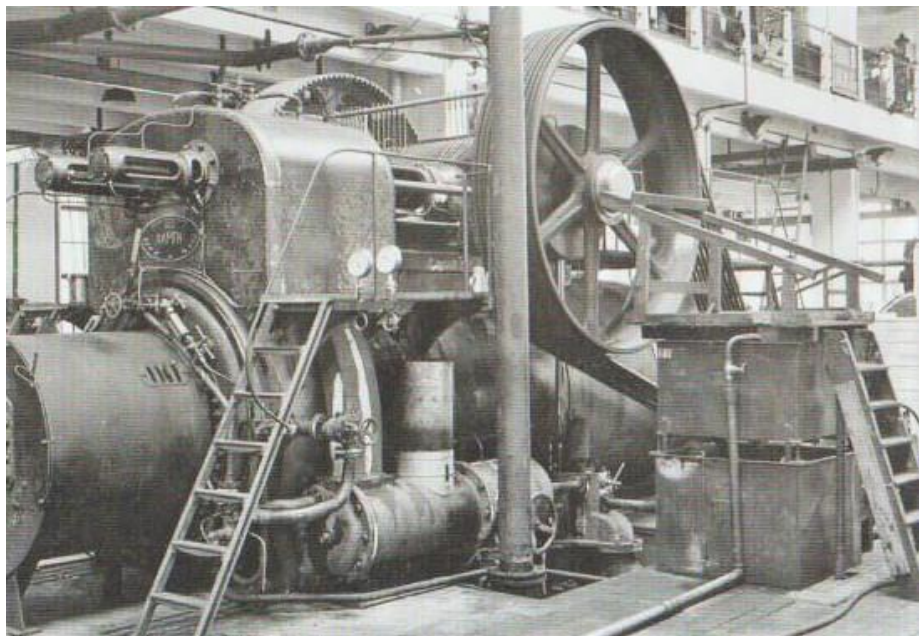
3 000 t:n
moottoriproomuja 30

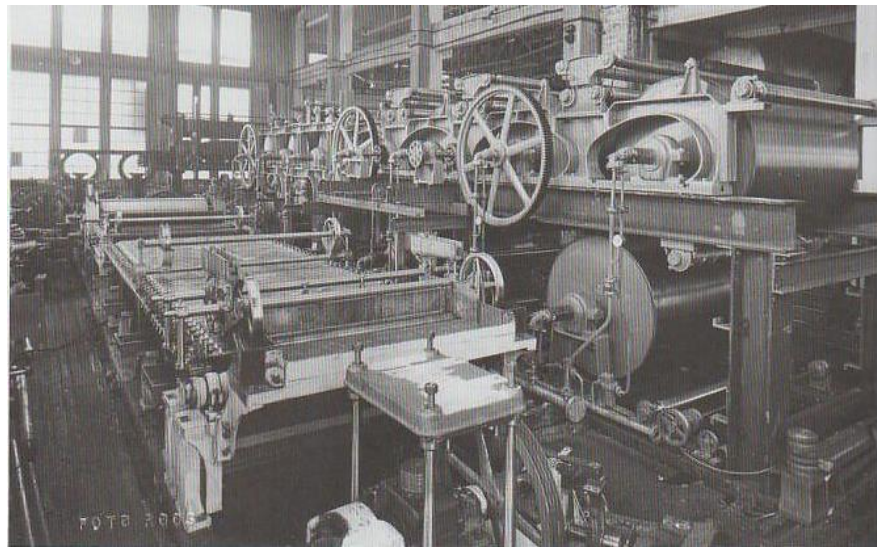
3 200 t:n moottorialuksia 7
Crichton-Vulcan

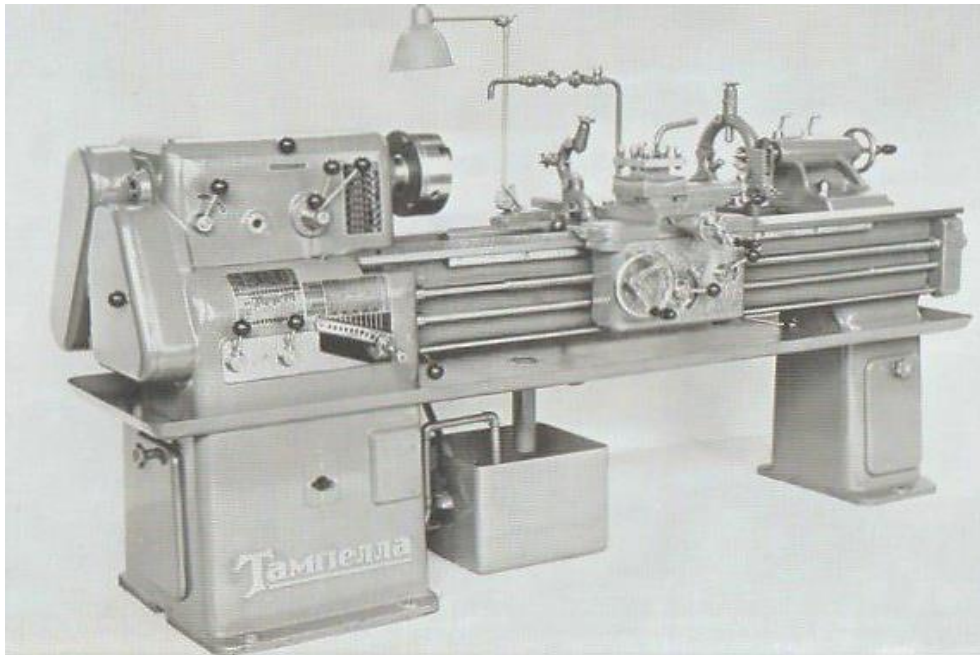
Lokomobiilejä 314 kpl

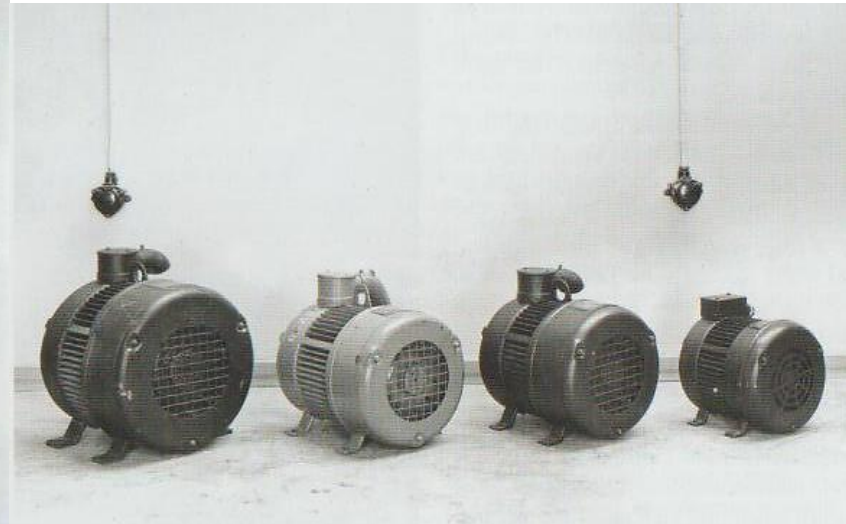
Paperikoneita 4 kpl, Kone ja Silta

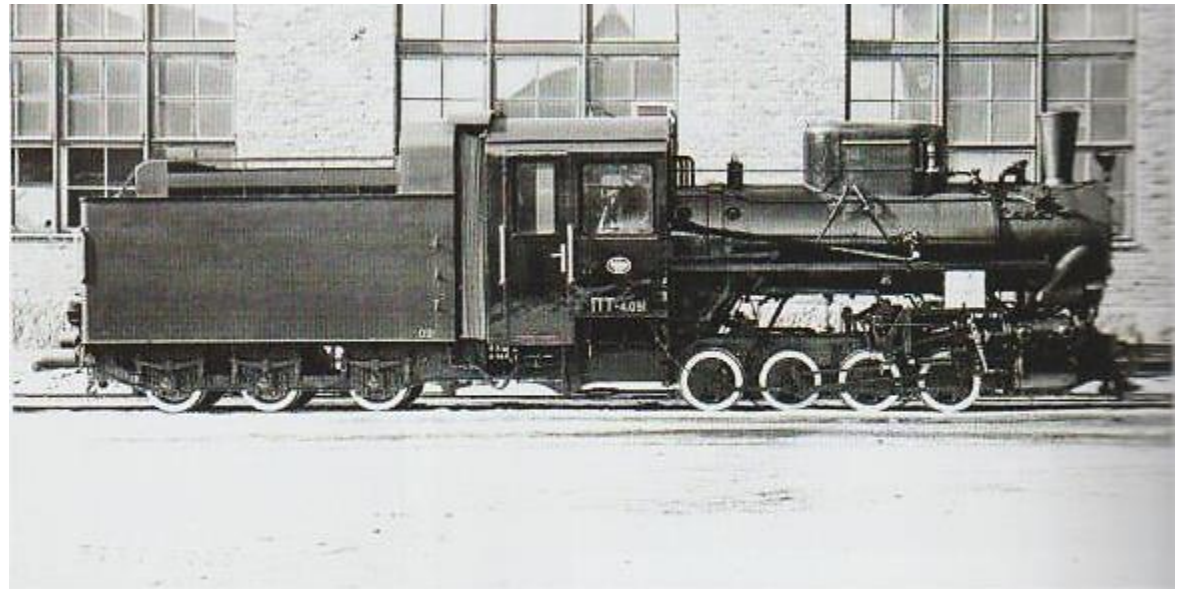
Tampellan metallisorveja 220 kpl

Strömbergin
sähkömoottoreita yli 50 000

686 veturia

6185
tavara-
vauna

Sotakorvausten lisäksi olivat alussa palautustavaroiden kuljetukset 1944-46

Palautustavaroita ei laskettu sotakorvauksiksi.

- Sotasaalista
- Puutavaraa 1,3 milj m³
- Saksalaisten omaisuus ja sotasaalis
- 100 veturia, lähes 4 000 tavaravaunua ja muuta rautatiekalustoa. (Sotasaaliina oli saatu 57 vet ja 1 329 vaunua)
- Vaadittiin enemmän kuin tänne oli tuotu, mm 13 600 hevosta, 7600 lehmää ja 4 000 lammasta. Oli muka tuhottu 2 811 rakennusta, 811 rautatie- ja maantiesiltaa ja 200 tuotantolaitosta.

Palautustavara oli ennen palautusta kunnostettava (autojen lommoja ja luodinreikiä myöten)

Jos palautustavaraa ei löydetty tai se oli tuhoutunut, piti toimittaa joko uusi tai NL:n määräämä tavaramäärä.

Tavarakuljetusten kiireellisyysjärjestys 1945 – 1948 (Perustetun Kuljetusasiain keskusjohtoon määräys)

1. Veturien polttoaineet
2. Sotakorvausten ja palautustavaroiden kuljetukset
3. Numeroidut sotilaskuljetukset
4. Elintarvikekuljetukset
5. Polttoaineet
6. Rautateiden omat kuljetukset
7. Vienti- ja tuontikuljetukset
8. Teollisuuden kuljetukset
9. Muut kuljetukset

- Toimitusehdot olivat rautateitse Suomen ja NL:n raja (= NL:n puolen raja-asema) ja meritse fob Suomen satama.
- Rautatieasemat: Vainikkala, Imatra, Parikkala, Niirala, Simpele.
- Toimitusaika: NL:n puoleisen aseman leimapäivämäärä ja kellonaika rahtikirjassa.
- Jokaisesta myöhästyneestä erästä määrättiin viivästyssakkoa 5%/kk (=lisää samaa tavaraa tai NL:n määrittelemiä muita tavaroita).

Rautatieliikenne joutui suuriin vaikeuksiin

- Sopimuksen mukaan suomalaisilla vaunuilla, käytännössä etupäässä venäläisillä vaunuilla.
- Viivästyssakkojen uhka.
- Ankara vaunu- ja veturipula, veturien polttoaineista puute, radat huonokuntoisia.
- Suomalaisten tekemät kuormat eivät kelvanneet → uudelleen kuormaukset → ilmeistä mielivaltaa → byrokratiaa (myös henkilö-) jne.
- Uudelleenkuormauksia jouduttiin suorittamaan Lappeenrannassa saakka → kiirettä, onnettomuuksia.
- Osapuolina olivat PALAVA:n ja SOTEVA:n lisäksi tulli, poliisi ja rajavartiolaitos.

Rautateitse kuljetetun liikenteen määrä

- n. 4 000 000 tonnia.
- n. 343 000 tavaravaunua.
- Vaunuista olisi tullut 3 300 – 3 400 km pitkä jono.
- Junan yhtämittäinen ohikulku olisi kestänyt 60 km:n tuntinopeudella 56 tuntia eli hyvän matkaa kolmatta vuorokautta olettaen, että se olisi voitu vetää yhdellä veturilla.

Toteutuneet sotakorvaukset vuoden 1938 MUS\$:na

1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	Yht..
2,9	57,6	37,8	36,0	24,6	26,3	14,2	16,6	10,5	226,5

Sotakorvaukset Suomen kansantaloudessa 1945-1952

vuosi	Mrd mk ao. vuoden hinnoin	% viennistä	% valtion menoista
1945	8,2	61	16,1
1946	8,8	28	9,7
1947	10,4	19	14,0
1948	11,5	17	14,8
1949	12,2	16	10,2
1950	7,8	9	6,3
1951	12,4	6	7,1
1952	8,2	5	5,0

2020 rahana n. 4,4 Mrd €
Suomen Pankin
muuntokertoimen
mukaisesti.

Mutta:
1945 bkt:n vol.indeksi oli
10,62 kertaa pienempi kuin
2017.

Viimeinen sotakorvausjuna lähdössä Vainikkalasta 30.8.1952 (ei 19.9. !)

Tk 3